

Cofnodion

Pwyllgor Craffu ar Berfformiad – Partneriaethau

Dyddiad: Dydd Mercher, 4 Rhagfyr 2019

Amser: 5.00 yp

Presennol: Cynghorwyr J Hughes, S Marshall, R Mogford a T Suller

Yn bresennol: Meryl Lawrence (Cynghorydd Craffu) a Sally Ann Jenkins (Pennaeth Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc)

Ymddiheuriadau: Cynghorwyr C Jenkins, M Spencer a K Whitehead

1 Enwebu Cadeirydd ar gyfer y Cyfarfod

Pleidleisiodd yr aelodau i'r Cyng Stephen Marshall fod yn Gadeirydd y cyfarfod.

2 Datganiadau o Ddiddordeb

Dim.

3 Gwasanaethau Mabwysiadu Cenedlaethol a Rhanbarthol

Mynychwr:

- Sally-Ann Jenkins (Pennaeth Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc)

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaeth drosolwg byr i'r Pwyllgor a thynnodd sylw at y meysydd allweddol i'w hystyried. Eglurwyd mai'r rheswm dros yr adroddiad hwn ac adroddiad Maethu wedi dod i'r pwyllgor Partneriaethau yw ei fod yn rhannol adlewyrchu'r gwaith rhanbarthol. Mewn perthynas â Mabwysiadu, mae'n drefniant mewn statud, ni allwn redeg ein gwasanaeth mabwysiadu ein hunain, mae'r telerau wedi'u nodi mewn deddfwriaeth. Mae Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru (SEWAS) yn mapio'r un ôl troed yn daclus â chydweithwyr Iechyd a Heddlu ym Mlaenau Gwent, Sir Fynwy, Caerffili a Thorfaen. Yna hysbyswyd yr Aelodau bod y tri Phennaeth Gwasanaeth yn dal yn eu swyddi o fewn SEWAS, sy'n dangos cysondeb.

Cytunwyd i gael un cyflogwr - Blaenau Gwent, yn gweithio o Mamhilad Rydym i gyd yn cyfrannu. Mae mabwysiadu'n effeithio ar nifer fach o blant ond mabwysiadu yw'r penderfyniad mwyaf llym a newidiol ym mywyd plentyn. Er bod grŵp bach o blant, mae pwysau gwneud penderfyniadau i blant. Cyngorwyd bod yna bethau i'w datrys o hyd ynglŷn â'r llywodraeth. Mae pwerau i orfodi unrhyw beth. Gall arwain a chyfarwyddo, ni all orfodi, a all greu tensiwn.

Sefydlwyd SEWAS fel partneriaeth ledled Cymru i wella gwasanaethau. Gwyddom fod gan Gymru a Lloegr nifer o bobl eisiau mabwysiadu. Creu gwasanaeth a chydweithio i adeiladu mabwysiadwyr iachach a mwy.

Yn yr adroddiad, mae swyddogion wedi gosod y cefndir ac wedi gosod adroddiad y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol. Mae data allweddol ar gyfer Casnewydd wedi'i

gynnwys. Yr her yw ei bod yn dal yn anodd recriwtio mabwysiadwyr ar gyfer Casnewydd, a grwpiau o frodyr a chwiorydd ar gyfer plant hŷn. Mae'n haws mabwysiadu babanod, mae plant 2 - 3 oed yn her. Mae dod o hyd i fabwysiadwyr ar gyfer plant ag anableddau hefyd yn anodd hefyd, yn ogystal â phlant a all fod yn heriol i ofalu amdanynt. Er y gall plant ar ôl mabwysiadu setlo'n dda, pan fyddant yn cyrraedd yr Ysgol Uwchradd ac ati, gallant godi cwestiynau am eu hunaniaeth, a all fod yn amlwg.

Gofynnodd yr Aelodau i'r canlynol:

- Dywedodd yr Aelodau, er ei fod yn adroddiad rhanbarthol, eu bod yn gobeithio gweld ychydig yn fanylach sut mae'n effeithio ar Gasnewydd ac a yw'n werth am arian. Mae'r materion a godwyd yn yr adroddiad yn ymwneud yn gyffredinol â rhanbarthau, a ydym yn gwneud yn dda mewn ardaloedd a faint o bobl yng Nghasnewydd sy'n mabwysiadu? Dywedwyd wrth yr aelodau y byddai'n anodd rhoi ateb ynghylch faint o bobl yng Nghasnewydd sy'n mabwysiadu, gan y gallent fabwysiadu mewn lleoedd eraill fel Caerdydd a Bryste hefyd.
- Gyda Chasnewydd yn defnyddio'r pwll cymaint â phawb arall, a ydych chi'n teimlo bod y dyraniad yn deg? Dywedwyd wrth yr aelodau ei fod yn deg, gan ei fod yn ymwneud â pharu gofalwyr â phlant. Nid oes unrhyw gymhelliant iddynt leoli mwy o blant mewn un awdurdod, nid oes dim i'w ennill. Os yw'r cyfatebiad yn anghywir a bod y mabwysiadu'n cracio, yna mae'n codi cwestiynau am ansawdd y gwaith.
- A ystyrir bod lleoliad y Tu Allan i'r Sir y tu allan i Went neu Gasnewydd? Dywedwyd wrth yr aelodau yr ystyrir ei fod y tu allan i Went. Weithiau, y dewis yw lleoli plentyn ymhell i ffwrdd. Rhoddwyd enghreifftiau lle mae nifer o deuluoedd lleiafrifol wedi'u llofnodi a cheisiwn ddod o hyd i gyfatebiaethau perthnasol ar gyfer y plant hynny o gefndir ethnig. Nid oes llawer o'r teuluoedd hyn yn Nhrefynwy, Blaenau Gwent, felly byddai angen inni edrych yng Nghaerdydd neu Fryste.
- Ydyn ni'n tracio pobl ifanc unwaith iddyn nhw gael eu mabwysiadu? Dywedwyd wrth yr aelodau nad ydynt yn cael eu holrhain ar ôl eu mabwysiadu, efallai na fyddwn yn clywed byth eto beth sy'n digwydd i'r plentyn, oni bai bod y mabwysiadu'n methu. Pan wneir y gorchymyn mabwysiadu, daw'r plentyn yn blentyn i'r teulu hwnnw. Fodd bynnag, rydym yn clywed yn anecdotaidd sut mae rhai plant yn dod ymlaen.
Gofynnodd yr Aelodau wedyn sut mae perfformiad yn cael ei reoli a sut mae arwyddion yn torri i lawr? Dywedwyd wrth yr aelodau os bydd mabwysiadu'n methu, bod y plant yn dod yn ôl i ofal. Mae plant yn ffonio i roi gwybod am unrhyw faterion, a bydd yr awdurdod lleol hefyd yn cysylltu i gael hanes y plentyn. O ran perfformiad, Mabwysiadu sydd â'r nifer isaf o gyfraddau dadansoddi, sef tua 4% yn genedlaethol. Nid oedd gan y Pennaeth Gwasanaeth ffigurau ar gyfer Casnewydd ond gall roi'r ffigurau gan SEWRAS i'r pwyllgor.
- A yw mabwysiadwyr yn cael hyfforddiant ar gyfer anghenion arbennig? Dywedwyd wrth yr aelodau bod gan fabwysiadwyr wybodaeth lawn am y plant. Maent hefyd yn cael asesiadau nad ydynt ar gyfer y gwangalon, mae'n gymhleth iawn ac yn gofyn llawer. Mae'n edrych ar ffordd o fyw a pherthnasoedd y darpar fabwysiadwydd. Mae amrywiaeth o hyfforddiant ar gael, fel mae Adoption UK yn cynnig cymorth gan gymheiriaid a grwpiau. Mae SEWAS yn cynnig gwasanaeth seicoleg. Mae pob plentyn dros 2 oed yn cael cynnig diwrnod pan fydd paru posibl, bydd y mabwysiadwr yn cael diwrnod gyda gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda'r plant ac yn mynd trwy'r hyn y mae bywyd y plentyn wedi bod, a'i hoff a chas bethau. Mae dod i adnabod plentyn yn emosiynol am ddiwrnod.

Ymhellach, os oes gan blentyn anghenion meddygol ac ati, byddai mabwysiadwyr yn cael hyfforddiant.

- Allwch chi ddisgrifio beth yw ystyr “gwreiddio diwylliant perfformio”? Eglurodd y Pennaeth Gwasanaeth nad oedd unrhyw wybodaeth perfformiad cyn i'r gwasanaeth mabwysiadu ddod yn rhanbarthol cyn 2014. Nawr, mae gennym ni wybodaeth perfformiad llawer gwell sydd bellach wedi'i chasglu a'i deall. Pan ofynnodd yr Aelodau bod pwysau i gadw at amserlenni, esboniwyd nad oes cosbau, ei fod yn deall ein perfformiad ein hunain. Rhoddwyd gwybodaeth am y broses stori bywyd i blant, lle mae ymdeimlad clir y dylem gael y gwaith stori bywyd wedi'i gwblhau erbyn yr ail adolygiad. Mae Casnewydd yn wych am wneud hyn, gallwn gymharu hyn â chydweithrediadau rhanbarthol eraill a bod yn falch o'r maes hwn. Os byddwn yn methu'r ail adolygiad nid yw'n fargen fawr ond gallai fod yn anghyfarwydd ac efallai y bydd angen edrych arno.
- Dywedwyd y gall rhai ffigurau beri pryder os nad ydych yn eu deall. Yna holwyd faint o blant iau oedd yn aros? Dywedwyd wrth yr Aelodau yn gyntaf ei fod yn peri pryder bod nifer y bobl sydd am fabwysiadu yn llai na'r nifer o blant sy'n aros i gael eu mabwysiadu felly mae yna blant nad ydynt yn gallu cael eu lleoli yn unman. Yna cynghorwyd nad oedd unrhyw broblemau gyda phlant dan 2 oed yn cael eu lleoli. Mae'r anhawster i'r rhai dros ddwy oed, yn enwedig brodyr a chwiorydd. Gofynnodd yr Aelodau wedyn a oes targedau wedi'u gosod ar gyfer y rhain, a dywedwyd eu bod. Mae'n dechrau gyda SEWRAS am 6 mis, yna maent yn cael eu llofnodi i'r Cofrestryddion Mabwysiadu Cenedlaethol. Mae un neu ddau o gynlluniau yng Nghymru a chymorth ychwanegol yr ydym ar fin eu defnyddio. Dywedwyd hefyd bod cynlluniau'n cael eu hystyried i recriwtio mabwysiadwyr ar gyfer plant hŷn. Mae yna hefyd ddiwrnodau “Link Maker” a phartïon mabwysiadu, sydd hefyd wedi helpu i gael plant i gael eu mabwysiadu.
- A oes gan Gasnewydd y gallu o hyd i fod yn greadigol? Dywedwyd wrth yr aelodau bod pum Pennaeth Gwasanaethau Plant yn cael cynnig diwrnod o seicoleg fewnol, sef gwasanaeth ymgynghori sy'n gysylltiedig â SEWRAS, sy'n cael ei ddefnyddio fel enghraifft o arfer gorau ledled Cymru. Mae'r pum Pennaeth Gwasanaeth Mae awdurdodau lleol yn cydweithio'n dda ac yn cyfarfod yn rheolaidd, yn fisol fel arfer ac mae mabwysiadu bob amser ar yr agenda.
- A oes rheswm pam nad yw mabwysiadwyr yn dod ymlaen? Dywedwyd wrth yr aelodau bod cymdeithas wedi newid, a'u bod yn amau bod gwelliannau sylweddol mewn IVF yn effeithio. Flynyddoedd yn ôl roedd cyplau heb blant yn mabwysiadu fel arfer, fodd bynnag bu straeon arswydus am blant hŷn a'r rhai â heriau.
- Holodd yr aelodau a yw plant BAME yn cyfateb i deuluoedd BAME? Dywedodd y swyddog eu bod yn ceisio paru teuluoedd â phlentyn hapus a hunaniaeth i dyfu ag ef. Dywedwyd mai'r gobaith oedd bod hiliaeth wedi lleihau yn yr oes sydd ohoni. Dywedodd y swyddog ei fod wedi lleihau ond ei fod am i blentyn gael teulu y gallant uniaethu ag ef.
- A allwch chi roi enghraifft o ble rydych chi wedi gwrandao ar fabwysiadwyr a phlant a'r newidiadau a ddeilliodd ohono? Dywedodd y swyddog wrth blant mabwysiedig ddod yn ôl i siarad â SEWRAS, ond mae a
- Faint o blant yng Nghasnewydd sydd angen eu mabwysiadu, ac a yw'r nifer yn cynyddu? Dywedwyd ei fod yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn, fodd bynnag nid yw'n cynyddu, yn ystod y chwe mis diwethaf roedd niferoedd wedi gostwng. Mae tua 50 o blant ar orchmynion lleoli ond bydd rhai eisoes wedi'u paru. Mae yna bob amser rai plant yn aros. Pan ofynnwyd a all y plant fynd yn ôl at eu rhieni

naturiol, cynghorwyd y dylid cynnal asesiadau gyda'u teuluoedd ymlaen llaw. Mabwysiadu yw'r dewis olaf.

- Canmolodd yr Aelodau y sôn am ymdrin â'r gyllideb yn effeithiol. A allai gwasanaethau fod yn well mewn perthynas â phwysau ariannol? Cynghorwyd na, mae mabwysiadu yn waith caled. Dywedwyd bod y Rheolwr Gwasanaeth yn SEWRAS yn ardderchog ac nad oes aberth yn y gwasanaeth. Mae SEWRAS wedi rhoi grantiau ar gyfer y gwasanaeth mabwysiadu er mwyn helpu i gefnogi'r gwasanaethau. Mae yna hefyd hwb da gan Lywodraeth Cymru am gymorth mabwysiadu.
- Dywedodd yr Aelodau y nodwyd yn gynharach yn y cyflwyniad bod y gwasanaeth Cenedlaethol yn edrych i lawr ond nid oes ganddo'r gallu i wneud newidiadau i orfodi. Ydy'r swyddog yn gweld hynny'n newid yn y dyfodol? Dywedwyd wrth yr aelodau bod adroddiad mawr diwethaf am newidiadau a oedd yn cynnwys safbwyntiau Llywodraeth Cymru, Cynghorau a theuluoedd. Nid yw'n edrych fel y bydd yn newid yn y dyfodol, ond mae pobl sy'n ymwneud â Mabwysiadu yn gweithio gyda'i gilydd yn rhanbarthol ac wedi ymrwymo i weithio yn yr un ffordd. Nid oes tensiwn gwirioneddol ac mae pawb yn adnabod ei gilydd.
- O fewn yr ochr ranbarthol, a yw'r berthynas yn aeddfed ac a oes unrhyw heriau? Eglurwyd bod y berthynas yn bum mlwydd oed, bu rhai cyfarfodydd llawn digon a thrafodaethau anodd am y wybodaeth a dderbyniwyd. At ei gilydd, mae'n berthynas aeddfed. Roedd risg iddo gael ei sefydlu'n flaenorol heb unrhyw gytundebau partneriaeth wedi'u llofnodi, ond roedd lefel o ymddiriedaeth dan sylw a oedd yn caniatáu i hynny ddigwydd.
- A yw staff yn brofiadol, ac a oes unrhyw ffordd o liniaru cynllunio ar gyfer y dyfodol. Dywedodd y swyddog fod Mabwysiadu a Maethu yn tueddu i ddal gafael ar staff profiadol gan eu bod yn swyddi gweithiwr cymdeithasol dymunol. Mae staff wedi cronni cyfoeth o wybodaeth.
- A yw adnoddau'n cael eu defnyddio i'r eithaf, ac a yw'n gost-effeithiol? Rhoddwyd enghraifft i'r aelodau o'r gwasanaeth seicoleg a gafodd ei gronni ar gyfer y gwasanaeth ranbarthol. Roedd partneriaid yn gyflym iawn i gytuno y dylai fod yn un gwasanaeth gyda staff ar wasanaeth sengl. Nid oes unrhyw ffrithiant ac mae pawb yn barod i weithio gyda phob un a gorffen gyda chytundeb. O ran bod yn gost-effeithiol, dywedwyd wrth yr Aelodau bod y sgôp lle gallwn leoli plant wedi cynyddu gan fod cronfa o 5 mabwysiadwr Awdurdod Lleol yn lle 1. Byddem yn talu fesul lleoliad oni bai am y gwasanaeth ranbarthol.
- A oes unrhyw beth wedi'i wneud ynghylch hyrwyddo Mabwysiadu o fewn y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus? Eglurwyd bod Mabwysiadu yn hawl statudol, nid ydym yn gwneud dim byd ychwanegol. Mae Sally Ann Jenkins yn mynd at y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i drafod Plant sy'n Derbyn Gofal felly efallai y bydd mabwysiadu yn cael ei drafod. Mae gwaith wedi'i wneud yn rhanbarthol.
- Os oes unrhyw ddadl fawr, pwy sy'n dod i'r brig? Dywedwyd wrth yr aelodau bod yna ormod o dir cyffredin, mae'r amcan yr un peth i bob un ohonom ac yn rhannu'r un gwerthoedd. Mae prynu i mewn yn ormod.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am fynychu.

4 **Gwasanaethau Maethu**

Mynychwr:

- Sally-Ann Jenkins (Pennaeth Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc)
- Joanne Llewellyn (Rheolwr Gwasanaeth Adnoddau, Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc)

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc drosolwg byr i'r Pwyllgor a thynnodd sylw at y meysydd allweddol i'w hystyried. Gan feithrin, er nad gwasanaeth rhanbarthol, mae'n bwysig ei gyflwyno i'r pwyllgor gan ei fod yn sôn am wasanaeth rhanbarthol sy'n gysylltiedig â phartneriaethau rhanbarthol.

Mae'r adroddiad yn amlinellu'r gwaith a gwblhawyd, y strategaeth recriwtio a'r panel cyfathrebu. Mae gan faethu, fel Mabwysiadu, boblogaeth sy'n heneiddio, mae llai o bobl yn dymuno bod yn ofalwyr maeth. Mae gan y Cyngor angen cynhwysfawr mewn plant mewn maeth sy'n gosod her o ran sut rydym yn gofalu am y plant hynny. 22 awdurdod lleol a nifer fawr o asiantaethau. Mewn maethu, sefyllfa wahanol lle mae 22 ALI, llawer gormod o blant yn cymryd rhan, ond hefyd nifer fawr o asiantaethau cenedlaethol a rhyngwladol sy'n recriwtio. Maes mwy heriol. Angen mwy, mwy o blant i'w gosod a mwy o gystadleuaeth. Mae'r pum awdurdod lleol yn talu symiau gwahanol ac maent i gyd yn pysgota am ofalwyr maeth. Gall gofalwyr maeth Casnewydd faethu ar gyfer unrhyw asiantaeth neu awdurdod arall, er enghraifft gallai gofalwr maeth sy'n byw yn Nhŷ-du faethu ar gyfer Caerffili a Chaerdydd. Mae'r Fframwaith Maethu Cenedlaethol wedi edrych ar faterion cenedlaethol. Mae rhywfaint o waith wedi'i wneud o amgylch asiantaethau maeth. Rhai o wendidau'r Fframwaith Maethu Cenedlaethol yw nad yw'n ddigon cryf am weithio allan o amgylch asiantaethau a'i fod braidd yn araf yn gweithio'n rhanbarthol. Mae Swyddog Rhanbarthol a ariennir sy'n ariannu allan o'r fframwaith sy'n edrych ar faterion, ond mae'n dal yn araf. Mae Casnewydd yn talu llai nag ychydig o awdurdodau eraill a chryn dipyn yn llai na Chaerdydd, a phob asiantaeth.

Her i Faethu yw brandio a sut mae hyrwyddo maethu yn well. Rydyn ni wedi gwneud llawer o waith ond beth arall allwn ni ei gynnis heblaw am arian. Mae cefnogaeth a buddion i ofalwyr maeth hefyd yn bwysig. Mae'r gefnogaeth a roddir i weithwyr maeth yn weithwyr cyswllt, mae hyfforddiant, oriau cymorth, cefnogaeth cymheiriaid yn gryf. Cododd y Fforwm Gofal Maeth faterion pan ddaw lleoliadau i ben y gall fod yn straen emosiynol. Mae'r Cyngor wedi gallu cynnis pecynnau ehangach, megis mynediad i gyfleusterau hamdden Casnewydd Fyw.

I hysbysebu Gwasanaethau Maethu, mae swyddogion yn mynychu dros 50 o ddigwyddiadau, yn hysbysebu trwy Twitter a Facebook. Os bydd pobl yn ein ffonio, mae angen iddynt siarad â rhywun ar unwaith, felly mae'n bwysig iddynt allu siarad â rhywun sy'n gallu rhoi gwybodaeth a threfnu ymweliad. Mae 20 Rheswm dros Faethu yn ymgrych Genedlaethol y mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno i'w hariannu. Yn gynnar y flwyddyn nesaf mae Maethu ledled Cymru yn cael ei ryddhau. Bydd hyn yn ddiddorol gan fod Maethu Cymru yn frand cenedlaethol. Byddai gennym Faethu Casnewydd a byddai gennym ein deunyddiau ein hunain ar gyfer Casnewydd. Bydd y themâu yr un fath, ond byddant yn cael eu haddasu at ddefnydd lleol.

Gofynnodd yr Aelodau i'r canlynol:

- Os yw pobl eisiau dod yn ofalwyr maeth sut maen nhw'n cysylltu? Dywedwyd bod y wybodaeth ar wefan NCC. Gallwch ffonio rhif y ddesg ddyletswydd yn uniongyrchol a Gallwch anfon e-bost a fydd yn mynd yn syth i'r ddesg ddyletswydd. Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd gyda'r Tîm Cyfathrebu i roi'r ddolen ar dudalen flaen y wefan. Dywedwyd wrth yr Aelodau hefyd fod y Cyngor yn rhan o ymarfer siopwr cudd lle cawsom adborth da ar gyfer cysylltu â phobl yn ôl
- Gydag asiantaethau preifat a oes pryder nad ydynt yn gwneud crystal swydd â'r Cyngor? Dywedwyd wrth yr aelodau mai'r her yw bod rhai asiantaethau yn rhagorol ond y gwir amdani yw y bydd lleoliadau maeth asiantaeth yn costio

dwywaith cymaint. Nid yw'n cefnogi busnes lleol gan fod rhai yn rhan o fusnes rhyngwladol. Dylid gwario arian cyhoeddus ar blant.

Yna dywedodd y swyddog y bu tueddiad o leoliadau ansefydlog, a allai fod yn ddechrau problem bosibl. Rydyn ni'n poeni am y gofal mae'r plant yn ei dderbyn. Pan ofynnwyd a oedd Llywodraeth Cymru yn camu i'r adwy, dywedwyd eu bod eisoes wedi edrych yn yr Alban, ac mae'r Dirprwy Weinidog wedi edrych ar Glasgow. Mae'n her wirioneddol gan fod angen lleoliadau maeth arnom, os nad oes lleoedd i fynd, mae'n rhaid inni fynd at asiantaeth am leoliad.

- Dywedwyd mai oriau swyddfa agored yw'r llinellau ffôn, ond gall pobl e-bostio ar unwaith. Pan ofynnodd yr Aelodau a allai llinellau ffôn fod ar agor y tu allan i oriau, cynghorwyd y gellid edrych i mewn iddo, fodd bynnag byddai'n anodd oherwydd byddai angen ei staffio.
- Lleisiodd yr Aelodau eu diddordeb yn y broses faethu ac yna holwyd a oedd 100 o bobl yn ffonio, faint o'r rheini a fyddai'n dod yn ofalwyr maeth? Dywedwyd wrth yr aelodau y gellir anfon y wybodaeth hon i'r pwyllgor. Dywedwyd bod rhai pobl nad ydynt yn addas i fod yn ofalwyr maeth. Maen nhw'n ymchwilio i bobl nad ydyn nhw wedi ysmygu ers 5 mlynedd, eu cofnod troseddol, sicrhau eu bod mewn iechyd rhesymol a'u hamgylchedd teuluol. Mae'n bwysig bod y plentyn yn cael gofal mewn amgylchedd sy'n briodol iddo.
- Hysbyswyd yr aelodau am yr anghysondeb ar dudalen 67, dylai nodyn 12 gan gynnwys carennydd.
- Holwyd am y berthynas â Barnardos a'u gwasanaeth maethu annibynnol. Dywedwyd y dylid codi llai nag asiantaeth breifat annibynnol gan fod arian yn cael ei fuddsoddi yn ôl i mewn i sefydliad plant. Dadleuodd y Pennaeth Gwasanaeth fod Awdurdod Lleol yn atebol yn ddemocrataidd, fodd bynnag mae'n dadlau bod gwasanaeth Maethu a mabwysiadu yn rhedeg allan yn rhan wahanol o'r sefydliad. Os oes gennym ni ddewis nid ydym yn eu defnyddio ar gyfer lleoliadau. Ein gofalwyr maeth ein hunain yw'r ffafriaeth
- Dywedodd yr Aelodau y bu adroddiad tebyg gan awdurdod lleol yng Ngorllewin Lloegr a'i fod hefyd yn cael trafferth recriwtio. Mynegwyd pryder wedyn bod llawer o amser yn cymryd lle i recriwtio ond nid i amddiffyn ein staff presennol. Dywedwyd wrth yr Aelodau bod gwaith yn cael ei wneud i gadw staff ac yn barod i fynd yn dibynnu ar y gyllideb megis codi ffioedd. Yna dywedwyd, ar ôl siarad â gofalwyr maeth, ei fod yn ymwneud ag arian i bwynt, fodd bynnag mae morâl yn isel. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaeth fod materion wedi bod yn fwy llym ynghylch pobl yn gadael hy gofal seibiant. Mae angen cydbwysedd, gan fod eisiau lleihau 60 o blant maeth gan ofalwyr asiantaeth faethu annibynnol. Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnig lleihau nifer y plant sy'n derbyn gofal. Dim ond un agwedd yw tlodi ar pam mae angen gwella niferoedd plant sy'n derbyn gofal.
- Faint o waith sy'n cael ei wneud mewn fforymau Gofalwyr Maeth i ofyn beth maen nhw ei eisiau? Dywedwyd wrth yr Aelodau bod un grŵp o ofalwyr maeth yn gweld eu hunain yn weithwyr proffesiynol ac eisiau cael eu talu'n unol â hynny a'u bod yn fwy llafar. Grwpio e-byst yn rheolaidd. Grŵp arall gyda phlant maeth ifanc, yn hapus i barhau. Rydym hefyd yn ymchwilio i gymorth treth gyngor ond mae cost.
- Dywedwyd bod gwaith wedi'i wneud o fewn hybiau ynghylch hysbysebu Maethu a sut i ledaenu'r neges. Roedd awgrymiadau eraill yn cynnwys cyfryngau cymdeithasol a hysbysebu yn y South Wales Argus.
- Mynegwyd pryder am le plentyn yn yr ysgol pan fydd yn cael ei gymryd i mewn i deulu. Beth yw'r goblygiadau? Dywedwyd wrth yr aelodau bod mwyafrif y plant yn

aros yn yr un ysgol i ddechrau ac nad ydynt yn eu symud ganol tymor. Cyfrifoldeb yr awdurdod lleol ydyw, nid y gofalywyr maeth. Mae'r Cyngor yn gwario llawer o arian ar drafnidiaeth, sy'n gyfres arall o heriau.

- A yw plant maeth yn cael eu dosbarthu fel plant na ellid eu mabwysiadu? Dywedwyd wrth yr aelodau y gallai fod bod y plentyn newydd ddod i ofal, bod ganddo anghenion cymhleth. Yna cynghorwyd y byddai'r gofalywyr maeth yn cael amrywiaeth o hyfforddiant i gefnogi'r plant hynny ag anghenion arbennig.
- Faint o blant wnaeth yn dda mewn gofal maeth? Rhoddwyd llawer o enghreifftiau megis plant yn cael canlyniadau da yn yr ysgol, mynd ymlaen i gael gofalywyr da a dod yn rhieni da eu hunain.
- Gwnaeth
yr aelodau sylwadau ar y cynlluniau ar dudalen 68 gan ddweud eu bod yn gobeithio gweld manylion ar sut yr ydym yn gwneud ar lawr gwlad ee presenoldeb diwrnod fforwm i bobl dros 50 oed, gwaith sinema. Mae hyn yn helpu'r Aelodau i ddeall beth sy'n cael ei wneud. Dywedwyd wrth yr Aelodau bod y Cyfarwyddwr Strategol – Pobl blaenorol wedi gwneud llawer o waith drwy gyfathrebu Corfforaethol a marchnata. Nid oes cyllideb ar gyfer hysbysebu felly bydd angen i dimau addasu'n fyrfyr.
- Gwnaed
sylw bod heriau enfawr yn y gwasanaethau, sut yr ydym yn dod ymlaen o ran pwysau ar ein staff? Dywedwyd bod yr wythnos hon yn anodd gyda salwch tymor byr. Gwnaeth yr arolygwyr sylwadau ar ba mor gadarnhaol oedd y staff. Mae recriwtio a chadw staff yn iawn. Mae'n bwysig sicrhau nad yw staff yn cael eu gorlethu, rhywbeth nad yw'n hawdd gan fod y llwyth gwaith yn uchel. Nodwyd bod ganddynt weithlu ifanc, ac mae'n llawer gwell bod y staff i gyd wedi eu lleoli mewn un ardal yn y Ganolfan Ddinesig.
- Dywedodd yr aelodau nad oedd dim yn yr adroddiad ynglŷn â gwasanaethau preswyl. Dywedodd y swyddog fod yr adroddiad hwn yn ymwneud â lleoliadau maethu yn unig, ond bydd yn ystyried sylwadau.
- Trafodwyd cydweithio mewn grwpiau, a holwyd ynghylch arfer gorau a syniadau arloesol yn cael eu rhannu ledled y wlad. Dywedwyd wrth yr Aelodau bod yr Arweinydd Tîm yn cyfarfod â Rheolwyr Tîm Gwent ynghyd â rheolwyr rhanbarthol, sy'n mynd â syniadau i reolwyr cenedlaethol. Mae syniadau hefyd yn cael eu rhannu ynghyd â pholisïau. Dywedwyd hefyd y byddai'r Gymdeithas Gofal Maeth yn ddefnyddiol pe gallai gael tyniant, sef sefydliad a arweinir gan ofal maeth a all ddod â heriau i'r Awdurdod Lleol.
Pan holwyd yr Aelodau ynghylch gweithiwr rhanbarthol yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru, dywedwyd wrth yr Aelodau yr edrychir ar waith ar yr hyn y gellir ei wneud yn rhanbarthol a'r gwasanaeth maethu cyffredinol. Mae gwaith ar "20 Rheswm i Faethu" yn gwneud synnwyr i'w wneud yn rhanbarthol. Mae'r partneriaid yn ceisio edrych ar ba bethau y gellir eu gwneud yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol.
- A oes dyfodol i weithio mewn partneriaeth wrth symud ymlaen? Dywedwyd, a chymryd yn ganiataol bod brandio cenedlaethol yn mynd yn ei flaen, y bydd hynny'n golygu newid i ni. Bydd gan bob partner ddull brandio cyffredin o faethu. Mae gwaith yn cael ei wneud gydag asiantaeth a gwelwyd braslun o'r gwaith, sy'n nodedig, yn ffres ac yn fodern. Bydd yn ddiddorol gweld pa gamau y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd gydag asiantaethau maethu annibynnol.

- A fydd hyn yn ffordd dda o weithio mewn 5 – 10 mlynedd? Dywedwyd bod pwysau ar Lywodraeth Cymru i gysoni ffioedd. Mae yna hefyd ymdrech i leihau asiantaethau maethu annibynnol a chael mwy o reoleiddio.
- A welwch chi wahaniaeth o fewn sir Gwent gyda mwy o gydweithio a llai o ffioedd? Dywedwyd wrth yr Aelodau ein bod yn edrych i gyrraedd pwynt lle mae pob un o'r 5 awdurdod yn talu'r un faint, neu debyg, i Gaerffili. Yna gwnaed y byddai'n ddefnyddiol cael trafodaethau gyda Llywodraeth Cymru ynghylch pennu ffioedd i fod yr un fath.
- A yw partneriaid yn edrych ar bethau eraill, fel yr hyn y mae maethu yn ei ddweud? Dywedwyd wrth yr aelodau am Bythefnosau Maethu. Os cytunir ar frandio, yna caiff hwn ei lansio hefyd. Cynhaliwyd te parti Gofal Maeth y llynedd hefyd, a oedd yn wahoddiad agored. Mae pob gofalwr maeth yn cael llythyr diolch gan y Prif Swyddog Gweithredol tua mis Ebrill/Mai.
- Trafododd yr aelodau dudalen 68 – edrych ar gynlluniau cyfathrebu. A ydym yn rhannu gwybodaeth â'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus? A yw cwmnïau lleol fel Admiral yn cael eu hachredu i hysbysebu? Dywedwyd wrth yr aelodau bod gwaith wedi'i wneud gyda Merched Cyfoethog Casnewydd eleni a'r llynedd a oedd wedi bod yn llwyddiannus iawn wrth ymgysylltu â gofalwyr maeth. Mae yna hefyd bryniant da gan Sir Casnewydd a'r Celtic Manor ar gyfer partion Nadolig plant. Rhoddodd Admiral anrhegion Nadolig y llynedd. Fodd bynnag, gallai gwaith fod yn gryfach.
- Gwnaed sylw am y rhai sy'n anoddach eu cyrraedd, megis gweithwyr sifft. A yw hysbysebu'n digwydd mewn ysgolion a champfeydd? Dywedwyd bod stondinau dros dro mewn rhai ardaloedd. Mae'r tîm Cyfathrebu Corfforaethol yn gwneud hyn. Gwneir hyn hefyd mewn meddygfeydd a stondinau yn Tesco. Mae hefyd yn cael ei hysbysebu ym mhapurau newydd yr ysgol.
- Gwnaeth yr aelodau sylwadau am raglen Dinas sy'n Gyfeillgar i Dementia, a nodwyd y potensial i roi'r cynllun ar waith. Yna gwnaed sylw am ostyngiadau yng Nglan yr Afon i ofalwyr ac a oedd unrhyw ostyngiadau eraill yn rhywle arall. Dywedwyd wrth yr Aelodau bod Glan yr Afon yn cyhoeddi gostyngiadau ar gyfer pantomeimiau. Rydym hefyd yn edrych am fynediad gofalwyr at y cardiau Vectis staff sy'n cynnig gostyngiadau mewn nifer o siopau.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddogion am fynychu.

5 Adroddiadau'r Cyngorydd Craffu

Mynychwyr:

- Meryl Lawrence (Cyngorydd Craffu)

a) Diweddariad ar y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol

Cyflwynodd yr Ymgynghorydd Craffu y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol, a hysbysodd y Pwyllgor o'r pynciau a oedd i'w trafod yn y ddau gyfarfod pwyllgor nesaf:

Dydd Mercher 5 Chwefror 2020 am 5pm, yr eitemau ar yr agenda;

- Cynllun Busnes Gwasanaeth Cyflawni Addysg (GCA).
- Diweddariad Canol Blwyddyn y Cynllun Llesiant

Dydd Mercher 18 Mawrth 2020 am 5pm, yr eitem ar yr agenda;

- Diogelu Rhanbarthol

Terfynwyd y cyfarfod am 7.40 yh